

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона је члан 97. тачка 9. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује систем заштите и унапређења животне средине.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА И ЦИЉЕВИ КОЈИ СЕ ОСТВАРУЈУ

У складу са Уставом, Република Србија уређује систем заштите животне средине Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС, " број 135/04, 36/09, 36/09–др. закон, 72/09–др. закон и 43/11-УС) и посебним законима и подзаконским актима.

Законом о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, број 36/09) уређује се управљање квалитетом ваздуха и одређују мере, начин организовања и контрола спровођења заштите и побољшања квалитета ваздуха као природне вредности од општег интереса која ужива посебну заштиту.

Закон је конципиран тако да садржи тринаест поглавља: Основне одредбе, Контрола квалитета ваздуха, Захтеви квалитета ваздуха, Стратегија, планови и програми, Мере за побољшање квалитета ваздуха, Послови мерења емисија и нивоа загађујуће материје у амбијенталном ваздуху, Информисање и извештавање, Информациони систем, Финансирање заштите и побољшања квалитета ваздуха, Надзор, Надлежност за решавање о жалби, Казнене и Прелазне и завршне одредбе.

Решења предвиђена Законом о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, број 93/12) упућују на ревизију накнада и такси, које су основни извор финансирања рада Фонда за заштиту животне средине. Решење о укидању статуса Фонда усвојено је доношењем Закона о престанку важења Закона о Фонду за заштиту животне средине. Закон о престанку важења Закона о Фонду за заштиту животне средине („Службени гласник РС“ број 93/12) донет је 25. септембра 2012. године и ступио је на снагу 29. септембра 2012. године. Економично и ефикасно вршење ових јавних овлашћења у контексту наведених реформи подразумева да се исти могу обављати и у другом организационом облику тј. у саставу Министарства енергетике, развоја и животне средине.

Реорганизација система накнада које чине приход буџета Републике Србије, кроз доношење посебног Закона о накнадама за коришћење јавних добара, захтева измену важећих закона којима је прописано плаћање посебних накнада у области заштите животне средине, на основу ревизије и процене функционисања успостављених система управљања у области заштите животне средине, као и финансирање преко Фонда за заштиту животне средине.

III ОБЈАШЊЕЊА ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА

Чланом 1. исправљена је техничка грешка у години која се узима као референтна за процене максималних националних емисија. Предвиђено је да референтна година буде 1990. што је у складу са захтевима Гетеборшког протокола и Директиве 2001/81/ЕС о максималним националним емисијама. Протокол одређује 1990. годину као референтну за коју се утврђује ниво емисија за сумпордиоксид, азотне оксиде, амонијак и испарљива органска једињења и обавеза смањења емисија за период 1990-2010 за сваку загађујућу материју, као и обавеза испуњавања прописаних максималних националних емисија и након 2010. године.

Чланом 2. измењено је овлашћење за доношење подзаконског акта којим се прописују граничне вредности емисије загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања изузев постројења за сагоревање.

Чланом 3. прописано је доношење подзаконског акта о граничним вредностима емисије загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање изузетих из члана 2. Изменама у чл. 2. и 3. створен је правни основ за доношење два подзаконска акта која ће уредити питања дозвољених емисија из стационарних извора загађивања и емисија из постројења за сагоревања.

Чланом 4. дат је мандат Влади да утврди максималне националне емисије за ацидификујуће и еутрофикујуће загађујуће материје и прекурсоре озона - сумпордиоксид (SO_2), азотне оксиде (NO_x), испарљива органска једињења и амонијак (NH_3), и то: максималне националне емисије у 1990. и 2010. години, процењене максималне националне емисије у 2020. години, као и проценат смањења максималних националних емисија у 2020. години у односу на референтну 1990. годину.

Чланом 5. измењен је наслов и члан 51, на начин да је дат мандат Влади да донесе подзаконски акт којим се уређују поступно смањивање потрошње супстанци које оштећују озонски омотач, поступање са тим супстанцама, производима и/или опремом који их садрже или се ослањају на њих, поступање са супстанцама које оштећују озонски омотач након престанка употребе производа и/или опреме који их садрже или се ослањају на њих, начин њиховог сакупљања, обнављања, обраде или уништавања, употребе и трајног одлагања, стављања у промет, начин обрачуна трошкова њихове поновне употребе, начин означавања производа и/или опреме који садрже супстанце које оштећују озонски омотач, процедуре за проверу испуштања из стационарне расхладне и климатизационе опреме, топлотних пумпи и система за заштиту од пожара који садрже три или више килограма супстанци које оштећују озонски омотач, као и поступање са климатизационим системима у одређеним моторним возилима. У ставу 2. овог члана прописано је се подзаконским актом из става 1. утврђују и услови које морају да испуне правна лица и предузетници који обављају делатност производње, инсталације, одржавања и/или сервисирања, сакупљања, обнављања

и обраде, контролу употребе, стављања у промет, трајног одлагања и искључивања из употребе производа и/или опреме који садрже или се ослањају на супстанце које оштећују озонски омотач. Ставом 3. утврђена је обавеза правних лица и предузетника који обављају делатност инсталације, одржавања или сервисирања, провере испуштања из производа и/или опреме и сакупљања супстанци које оштећују озонски омотач да обезбеде сертификацију запослених према пропису из члана 52а овог закона. Ставом 4. прописано је да правна лица и предузетници морају да имају дозволу Министарства за обављање делатности производње, инсталације, одржавања и/или сервисирања и искључивања из употребе производа и/или опреме који садрже супстанце које оштећују озонски омотач и делатности сакупљања, обнављања, и обраде тих супстанци и стављања у промет обновљених и обрађених супстанци које оштећују озонски омотач. На дозволу из става 4. није дозвољена жалба, али се може покренути управни спор.

Чланом 6. измењен је члан 52. Закона на начин да је дат мандат Влади да донесе подзаконски акт којим се уређују контрола емисија, листа и састав флуорованих гасова са ефектом стаклене баште и њихов потенцијал глобалног загревања, поступање са флуорованим гасовима са ефектом стаклене баште, производима и/или опремом који их садрже или се ослањају на њих, поступање са флуорованим гасовима са ефектом стаклене баште након престанка употребе производа и/или опреме који их садрже или се ослањају на њих, начин њиховог сакупљања, обнављања, обраде или уништавања, употребе и трајног одлагања, стављања у промет, начин обрачуна трошкова њихове поновне употребе, начин означавања производа и/или опреме који садрже флуороване гасове са ефектом стаклене баште, начин извештавања о флуорованим гасовима са ефектом стаклене баште у складу са преузетим међународним обавезама, начин контроле употребе, процедуре за проверу испуштања из стационарне расхладне и климатизационе опреме, топлотних пумпи и система за заштиту од пожара који садрже три или више килограма флуорованих гасова са ефектом стаклене баште, као и поступање са климатизационим системима у одређеним моторним возилима, који садрже флуороване гасове са ефектом стаклене баште. У ставу 2. овог члана прописано је да се подзаконским актом из става 1. утврђују услови које морају да испуне правна лица и предузетници који обављају делатност производње, инсталације, одржавања и/или сервисирања, сакупљања, обнављања и обраде, контролу употребе, стављања у промет, трајног одлагања и искључивања из употребе производа и/или опреме који садрже или се ослањају на флуороване гасове са ефектом стаклене баште. Ставом 3. утврђена је обавеза правних лица и предузетника који обављају делатност инсталације, одржавања или сервисирања, провере испуштања из производа и/или опреме и сакупљања флуорованих гасова са ефектом стаклене баште да обезбеде сертификацију запослених према пропису из члана 52а овог закона. Ставом 4. прописано је да правна лица и предузетници морају да имају дозволу Министарства за обављање делатности производње, инсталације, одржавања и/или сервисирања и искључивања из употребе производа и/или опреме који садрже флуороване гасове са ефектом стаклене баште и делатности сакупљања, обнављања и обраде тих гасова и стављања у промет обновљених и обрађених флуорованих

гасова са ефектом стаклене баште. На дозволу из става 4. овог члана није дозвољена жалба али се може покренути управни спор.

Чланом 7. додат је наслов и нови члан 52а којим је прописано да министар доноси подзаконски акт којим се утврђују услови, процедуре, минимални захтеви и поступци за издавање сертификата за запослене код правних лица и/или предузетника који обављају делатност инсталације, одржавања или сервисирања и провере испуштања расхладне и климатизационе опреме и топлотних пумпи и система за заштиту од пожара који садрже или се ослањају на супстанце које оштећују озонски омотач или на флуороване гасове са ефектом стаклене баште, делатност сакупљања супстанци које оштећују озонски омотач или флуорованих гасова са ефектом стаклене баште из расхладне и климатизационе опреме и топлотних пумпи, система за заштиту од пожара и опреме која садржи раствараче и искључивања из употребе ове опреме и система, делатност сакупљања флуорованих гасова са ефектом стаклене баште из опреме за високонапонско прекидање и делатност сакупљања супстанци које оштећују озонски омотач и флуорованих гасова са ефектом стаклене баште из климатизационих система одређених моторних возила. Ставом 2. прописано је да се подзаконским актом из става 1. утврђују врсте, формат, садржај и валидност сертификата, програм обуке за добијање сертификата, начин евалуације и сертификације лица из става 1, услови за обнављање и одузимање сертификата као и начин извештавања о програмима обуке и издатим сертификатима у складу са преузетим међународним обавезама.

Чланом 8. из члана 53. став 1. брише се тачка 8). Досадашње тачке 9) и 10) постају тачке 8) и 9).

Чланом 9. прописано је измена члана 71. Закона која се односи на финансирање заштите и унапређења квалитета ваздуха. Средства за финансирање заштите и унапређења квалитета ваздуха обезбеђују се у буџету Републике Србије и из обавезе оператера у складу са законом. Средства за финансирање заштите и побољшања квалитета ваздуха обезбеђују се и у буџету аутономне покрајине и буџету јединице локалне самоуправе, у складу са законом.

Чланом 10. мења се члан 84. закона и прописује се да ће Стратегија заштите ваздуха бити донета до 1.1. 2015. године из разлога што није донета у року који је прописан законом. Стратегија заштите ваздуха је стратешки документ који се у великој мери ослања на стратешке документе осталих сектора, нарочито енергетике и саобраћаја. Из разлога што ови стратешки документи садрже циљеве који не могу бити испуњени у предвиђеном року (усаглашавање емисија из великих ложишта са прописаним граничним вредностима до 2017. године), ови документи су у поступку ревизије. Продужењем рока за израду Стратегије заштите ваздуха постиже се да се она ослања на реалне циљеве у осталим секторима. У ставу 2. прописано је да ће подзаконски акти за спровођење овог закона из чл. 2, 3, 5, 6. и 7. бити донети до 31.12.2013. године, а подзаконски акт из члана 4. до 31.12.2015. године.

Ставом 3. прописано је да ће Национални програм за постепено смањивање годишњих максималних националних емисија загађујућих материја бити донет у року од годину дана од доношења прописа из члана 4. овог закона.

Чланом 11. прописано је да оператер који самостално врши мерења квалитета ваздуха и/или емисија, дужан да захтев за добијање сагласности за обављање послова мерења квалитета ваздуха и/или емисија поднесе до 1.1.2013. године.

Чланом 12. прописано је да ће се до доношења подзаконских аката на основу овлашћења из овог закона примењивати одговарајући подзаконски акти донети на основу Закона о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр. 66/91, 83/92, 53/93 - др. закон, 67/93 - др. закон, 48/94 - др. закон, 53/95 и 135/04) и Закона о заштити ваздуха („Службени гласник РС” број 36/09).

Чланом 13. прописано је ступање на снагу закона.